

Posudek diplomové práce Romany Voháňkové :

Malířství a fotografie kolem roku 1900 - Úvahy nad vztahem českého malířství k novému médiu.

Diplomová práce Romany Voháňkové je věnována zajímavému tématu ambivalentního vztahu české umělecké scény na přelomu 19. a 20. století k problematice fotografického obrazu, který si postupně nárokoval své místo mezi tradičními uměleckými druhy.

Diplomantka se výborně seznámila s výstavní a publikační aktivitou, probíhající od šedesátých let minulého století na poli výzkumu této problematiky a díky tomu mohla své poznatky vložit do spolehlivého rámce dějin evropské fotografie. Získala také potřebné znalosti o způsobech jakými využívali fotografie francouzští malíři ve druhé polovině devatenáctého století, což se ukázalo být velmi relevantní pro studium českých poměrů, vzhledem k silné osobní provázanosti tehdejšího českého a francouzského uměleckého prostředí.

Velkým přínosem práce je to, že diplomantka neúnavně prošla všechny dostupné malířské pozůstalosti a shromáždila přesvědčivě působící soubor dokumentace autorských fotografií potvrzující její tézi, že kolem roku 1900 bylo užívání fotografických studií a předloh i u nás běžné a že často si i sami umělci opatřovali pro tyto účely fotoaparáty.

Voháňková se nevyhýbá ani obtížnějším teoretickým otázkám, týkajících se hlavně dobově diskutované otázky po uměleckých kvalitách samotné fotografie. Přitom jí tolik nezajímá hodnocení fotografického piktorialismu jako, podle i mého názoru zajímavější problém, jak mohlo nové medium podstatněji zapůsobit na povahu samotného malířství. Tady vychází z očividných vztahů mezi malířským naturalismem, respektive iluzionismem a momentní fotografií, nakonec ale nechává otázku priority nerozhodnutou, protože jako historička umění ví, že s řadou kompozičních zvláštností připisovaných fotografií (jako je přeřezávání figur a pod), pracovalo malířství už před vynálezem fotografie.

Složitější je to v záležitosti t.zv. optického nevědomí, kterýžto termín přebírá diplomantka od W. Benjamina. Protože tam ten rozpor v hodnocení, kladoucí na jednu stranu tradiční význam ideje jako zjevení krásy a na druhou stranu význam náhodného okamžiku jako zjevení pravdy se zdá být opravdovým protikladem, který je ale zásadní pro hodnocení samotné modernosti.

Tady se už diplomantka dostává do velmi složité teoretické situace, protože uměleckost a modernost nejsou zřejmě stejné věci. Velmi pěkně provedeným srovnáním portrétů Rodina od Steichena a Švabinského diplomantka ukazuje, jak se mohla fotografie vyrovnat umění a dokonce ho předčít nebo obohatit. A také jak samotné tvrdé jádro otázky bylo přenecháno až následujícím generacím.

Romana Voháňková odevzdala výbornou práci, kterou lze plně doporučit k obhajobě.

Prof.PhDr.Petr Wittlich,CSc

22.8.2012